

Maie PIHLAMÄGI

TÖÖSTUSPOLIITIKA OMARIIKLUSE ALGAASTAIL EESTIS (1918—1919)

Eesti iseseisvuse manifestis 1918. aasta 24. veebruarist¹ fikseeriti põhimõtted, millest seadusandlik ja täidesaatev võim — kuni Asutava Kogu kokkukutsumiseni Maapäev ja tema poolt moodustatud Ajutine Valitsus — pidid oma tegevuses lähtuma.

Praktiliste ülesannete hulgas, mis vajasisid kiiret lahendamist valitsuse poolt, nimetati maa-, töölis-, toitlus- ja rahaküsimust.

Kaubanduse ja tööstuse juhtimiseks nähti ette ellu kutsuda vastav ministeerium. 24. veebruaril 1918 ametisse määratud Ajutise Valitsuse koosseisus sai kaubandus-tööstusministri portfelli Konstantin Päts, kes samaaegselt oli ka Ministrite Nõukogu esimees ja siseminister.² Valitsus ei jõudnud oma ülesannete täitmisele asuda, sest juba järgmisel päeval marssisid Tallinna sakslased, kes keelasid Ajutise Valitsuse tegevuse.

Esimese maailmasõja ja Saksa okupatsiooni tagajärjel sattus tööstus Eestis üsna trööstitusse olukorda.

Esimesi suuremaid hoope tööstusele oli Pärnu «Waldhofi» tselluloosivabriku (andis tööd 2000 töölisele) varade evakueerimine Venemaale ja vabrikahoone hävitamine 1915. aastal. Ettevõtete ulatuslikum evakueerimine Venemaa sisekubermangudesse toimus 1917. aasta teisel poolel ja puudutas eelkõige sõja vajaduseks töötanud Tallinna suurettevõtteid. «Volta» elektromehaanikatehasest ja Loode (end. Bekkeri) laevatehasest jäid alles tühjad tootmishooned. Vene-Balti ja Peetri (end. Noblessner) laevatehas, Fr. Krulli masinatehas ning «Dvigateli» vagunitehas, kus 1917. aasta suvel töötas kokku 11 800 töolist, suutsid järelejäädud võimsusega tööd anda vaid 1400 töölisele. Osaliselt evakueeriti kudumis- ja ketrusmasinaid Sindi kalevivabrikust ning toormaterjali ja valmistoodangut mitmetest teistest ettevõtetest.³

Oktoobrirevolutsiooni järel kerkis tööstuses mitmeid probleeme. Panekade ja ettevõtete natsionaliseerimine Nõukogude Venemaal tekitas Eesti tööstusele mitmekümne miljoni kuldrublani ulatuvaid kahjusid maksmata jäänud valmiskaupade ja väljamakstud, kuid kättesaamata tooraine näol. Ettevõtted jäid ilma käibekapitalist. Lisandusid juhtimise organisatsioonilised raskused, kuna enamik Eesti suurtööstusettevõtteid olid aktsiaettevõtted, mille juhatused asusid Peterburis või Moskvast. Seoses nõukogude võimu kehtestamisega olid aktsionärid mööda maailma laiali sõitnud ning Eesti Vabariigi valitsusel tuli 1920. aastatel vaeva näha aktsionäride ja aktsiate kokkuotsimisega.

Eesti iseseisvuse väljakuulutamisega lahutati sinne suurtööstus oma peamisest tooraineallikast ja saaduste müügiturust — Venemaast.

1918. aasta veebruaris kehtestatud Saksa okupatsioonirežiim ei olnud huvitatud tööstuse arendamisest Eestis. Kuigi üksikud tekstiili- ja pabervabrikud said tellimusi ja finantsabi, oli sakslaste majanduspoliitika põhi-

¹ Riigi Teataja, 1918, nr. 1, 1.

² Samas, 2.

³ Eesti Riigiarhiiv (ERA), f. R-1216, n. 1, s. 4, l. 188—190; f. 73, n. 1, s. 1314, l. 41, 42.

suund tööstusliku tooraine, kütte- ja määrdeõlide ning nafta väljavedu nii riigi- kui ka eraladudest. Tuli ette ka valmistoodangu rekvireerimist.

Kõige selle tõttu osa vabrikuid ja tehaseid seisis, osa töötas lühendatud tööajaga, kuivõrd seda võimaldasid ühe või teise ettevõtte tooraine ja kütuse tagavarad. Valmistoodang jäi lattu paremaid aegu ootama.

Tööstustöölise üldarv oli 1918. aasta novembris 9000 ümber, üle nelja korra väiksem sõjaeelsest.⁴

Sellises seisukorras tööstuse leidis eest 1918. aasta 11. novembril taas tegevust alustanud Eesti Ajutine Valitsus. Maaküsimuse lahendamise aktuaalsus tõrjus tööstuse probleemid tagaplaanile. 12. novembril 1918 ametisse kinnitatud uus valitsus ei seadnud ülesandeid tööstuse alal.⁵

Tööstusringkonnad sellega ei leppinud. Käsitöölise ja väiketöösturite märgukirjas 18. novembrist ja Eestimaa Vabrikantide Ühisuse (koondas suurtööstureid) märgukirjas 19. novembrist Ajutisele Valitsusele anti põhjalik ülevaade tööstuse olukorrast, rõhutati selle suurt tähtsust loodava riigi majanduselusel ning juhiti tähelepanu vajadusele välja töötada meetmed olemasoleva tööstuse säilitamiseks ja arendamiseks. Ühtlasi pakuti selles küsimuses valitsusele koostööd ja esitati omapoolne programm: 1) luua tooraine sisseveo ja valmiskauba väljaveo võimalused; 2) organiseerida raha liikumist, toetada tööstust riiklike pikaajaliste laenudega ja tollipoliitikaga; 3) astuda vajalikke samme küttematerjali ja õlide saamiseks; 4) likvideerida tööpuudus ning täiustada tööseadusandlust demokraatlikel alustel; 5) organiseerida kursusi ja asutada koole kutseoskuse tõstmiseks.⁶

Nendest seisukohtadest lähtudes koostas uus, 27. novembril ametisse määratud Ajutine Valitsus eesotsas peaminister Pätsiga oma tegevusprogrammi tööstuse alal.⁷ Selles nähti ette sõja, revolutsiooni ja Saksa okupatsioonivõimude laastatud ettevõtete uuesti jaluleseadmist, neile küttematerjali ja tooraine hankimist ning turgude otsimist tööstustoodangule.

Poliitiliste muutuste tõttu kaduma läinud Venemaa turu asemel lubati Eesti tööstustoodetele kohe leida uusi turge nii Lääne-Euroopas kui ka endiste, tsariaegsete kaubanduspartnerite juures, peamiselt Ukrainas. Küsimuse kiire lahendamise nimel peeti vajalikuks astuda nende riikidega läbirääkimistesse kaubalepingute sõlmimiseks.

Valitsus teatas samuti oma valmisolekust teha koostööd kõigi olemasolevate töösturite ja ärimeeste ühendustega. Kõige energilisemaid samme lubati astuda tööpuuduse vähendamiseks ja likvideerimiseks.

Selle programmi elluviimise eest pidi hea seisma Kaubandus-Tööstusministeeriumi tööstusosakond, mis loodi nagu ministeeriumgi 1918. aasta novembris. Kuni 1920. aasta kevadeni juhtis ministeeriumi tööd Nikolai Köstner. Tööstusosakonna juhatajana tegutses pikka aega Aleksander Lukk.

Puhkenud Vabadussõja tingimustes alustas tööstusosakond tooraine (naha, lina, takkude, raua ja muu) ning küttematerjali tagavarade arvelevõtmisest tagamaks kaitseväge vajadusteks tootvate ettevõtete tööd. Selle kõrval asuti täitma väljakuulutatud tegevuskava.

Tööpuuduse leevendamisele oli suunatud valitsuse otsus 9. detsembrist 1918, millega raha- ja kaubandus-tööstusministreid kohustati leidma võimalusi vabrikute finantseerimiseks, et neid taas tööle panna.⁸ Detsembri-

⁴ ERA, f. 73, n. 1, s. 2, l. 7.

⁵ Riigi Teataja, 1918, nr. 1, 3, 4.

⁶ ERA, f. 73, n. 1, s. 2, l. 7—9; s. 1232, l. 22.

⁷ Maanõukogu protokollid 1917—1919. I. koosolekust 1. juulil 1917 78. koosolekuni 6. veebruaril 1919. Tln., 1935, 339.

⁸ Vabariigi Valitsuse koosolekute protokollid, 1918, 9. dets., nr. 31, p. VI.

kuu jooksul anti tööstusettevõtetele krediiti 270 000 marga ulatuses, peamiselt töölistele ja ametnikele palga maksmiseks.⁹

1919. aasta algusest muutusid regulaarseks töösturite ja Kaubandus-Tööstusministeeriumi esindajate ühishooldamine tööstusprobleemide arutamiseks.

4. veebruaril 1919 toimunud koosolekul teatas tööstusosakonna juhataja A. Lukk, et Kaubandus-Tööstusministeerium võtab tarvitusele kõik abinõud tööstuse endisele, normaalse aja tasemele viimiseks ning et valitsuse majanduspoliitika hakkab tulevikus rajanema vabakaubanduse printsiibil.¹⁰

Nende seisukohtade väljaütlemine näitas, et Eestis võeti malli Lääne-Euroopa riikidest, eelkõige Inglismaast ja Prantsusmaast, aga samuti Ameerika Ühendriikidest, kus valitsuse tegevussuunaks oli taotlus tagasi pöörduda sõjaeelse, nn. normaalse aja juurde ning vabakaubandus. Eestis kehtisid esialgu piirangud väliskaubanduses. 1918. aasta novembris moodustati litsentsikomisjon, mis järgmisel aastal reorganiseeriti Väliskaubanduse Nõukoguks. Sisse- ja väljavedu võis toimuda ainult selle organi lubade e. litsentside alusel. Selliste piirangute sisseseadmise tingis toiduainete ja tööstusliku toormaterjali nappus ning tühi siseturg, aga samuti vajadus vältida valuuta kulutamist luksus- ja mittehädatarvilike kaupade sisseveole, aga ka vajadus saada ülevaadet, mida üldse sisse ja välja veeti. Toiduainete ja tööstusliku tooraine nappuse tõttu seati pärast Esimest maailmasõda litsentsisüsteem väliskaubanduses sisse peaaegu kõikides Euroopa riikides.

Nõupidamisel väljendati raskusi tööstuses nelja märksõnaga: tooraine-, küttematerjali-, turu- ja käibekapitalipuudus. Teed kütteprobleemi lahendamiseks nähti turba ja põlevkivi kasutuselevõttu, ainsat teed rahaprobleemi lahendamiseks valitsuse abis.

25. veebruaril pöörduski Kaubandus-Tööstusministeerium palvega Aju-tise Valitsuse poole avada tööstuse toetuseks 10 miljoni marga suurune krediit, sest väliskaubanduse tasakaalu säilitamiseks ja riigi rahalise seisukorra parandamiseks oli vajalik kõigi olemasolevate tööstusettevõtete töötamine.¹¹ Lühiajaliste krediitidega loodeti eriti tsariaegsetele suur-ettevõtetele kiiresti jalad alla saada.

Palutud krediit avati Kaubandus-Tööstusministeeriumile valitsuse otsusega 28. veebruarist 1918. Krediidi määramiseks loodi ministeeriumidevaheline komisjon, kes iga taotluse puhul selgitas kohapeal välja ettevõtte olukorra ja laenu tagatise. 7%-list laenu anti kuueks kuuks. Krediidikomisjon alustas tööd märtsi algul. Laenu tahtjate ja saajate hulgas domineerisid tsariaegsed tööstusettevõtted («Dvigatel», Peetri laevatehas, Vene-Balti laevatehas, Tallinna tselluloositehas jt.). 1919. aasta aprilli lõpuks oli 10-miljonisest krediidist otsustatud põhimõtteliselt välja anda 6,5 miljonit marka, millest pool oli juba välja makstud.¹² Krediteerimisega suudeti vältida ettevõtete edasist sulgemist.

Esialgu teostas laenuoperatsioone Kaubandus-Tööstusministeerium, kes 1919. aasta mais andis selle funktsiooni üle tegevust alustanud Eesti Pangale.

Kaubandus-tööstusministri kohusetäitja August Jansonil 1919. aasta aprilli aruandest¹³ ministeeriumi tegevuse kohta nähtub jätkuv optimistlik meeoleolu tööstuse tuleviku suhtes. Jansonil arvates polnud põhjust tööstuse tuleviku üle muretsemiseks. Ta oli kindel, et sõja lõppedes taaselus-

⁹ ERA, f. 73, n. 1, s. 1262, l. 2.

¹⁰ ERA, f. 73, n. 1, s. 1249, l. 29, 30.

¹¹ ERA, f. 73, n. 1, s. 1262, l. 49, 50.

¹² Asutava Kogu protokollid. 1. istungjärk 1919, veerg 176.

¹³ Samas, veerg 170–179.

tub kaubavahetus ja tööstus läheb uuesti käima. Ettekandest võib järeldada, et vahepeal oli toimunud muutus suhtumises tsariaegsete aktsiaettevõtete krediteerimisse. Janson avaldas rahulolematust, et tööstuse elustamiseks avatud riiklikust krediidist oli enamik antud kasutada ettevõtetele, mille aktsiatest suur osa oli välisriikide kodanike käes, ning seetõttu läksid ka kasumid ja dividendid neile. Eestile oli neist ettevõttest kasu vaid niipalju, et nad andsid tööd Eesti tööliste.

Sellele arusaamisele jõuti ilmselt seoses ettevõtete kohustusliku registreerimisega, mille eesmärk oli saada ülevaadet Eesti territooriumil paiknevast tööstusest, selle toodangust ning turgudest, aga ka aktsiaomanikest.

Uuel valitsusel soovitati välja töötada abinõud, kuidas Eestimaal olemasolevaid väliskapitaliga töötavaid tööstusettevõtteid oma rahva kätte saada ja Eesti ettevõtteid asutada. Sammuks selle poole oli aprillis Ajutise Valitsuse poolt 25 000 marga suuruse krediidi määramine Välisministeeriumile väljaspool Eestit oleva haritud tööjõu tagasitoomiseks ja sellele laenu andmiseks.¹⁴

Kütteprobleemi lahendamiseks juhiti aruandes tähelepanu turba- ja põlevkivitööstuse arendamise vajadusele. See võimaldanuks vähendada söe sissevedu ning sellega seotud valuutakulutusi, aga ka Eesti metsade säästmist laastamisest. Päevakorda seati õli saamine põlevkivist ning leiti vajaliku olevat noori insenere saata õppima põlevkivitööstusmaadesse, eelkõige Sotimaale.

8. mail 1919 kinnitas Asutav Kogu ametisse uue valitsuse eesotsas peaminister Otto Strandmaniga. Tööstus-kaubandusministri portfelli jäi N. Kõstnerile. Uue valitsuse tegevusprogrammis¹⁵ tööstuse arendamise ülesandeid ei olnud. Põhitähelepanu suunati põllumajandusele, mis kuulutati prioriteetseks majandusharuks.

O. Strandmani valitsus jätkas tööstuse riikliku krediteerimise poliitikat. Suurem osa krediidist läks tsariaegse suurtööstuse toetamiseks. Sügisel, kui saabus esimeste laenude tagasimaksmise tähtaeg, polnud enamik ettevõtteid maksuvõimelised ning pikendasid makсутähtaega. Lühiajalised laenud muutusid pikaajalisteks investeringuteks. Ettevõtete maksujõuetuse üheks põhjuseks oli lahendamata turuküsimus. Valdav osa Eestis valmistatud suurtööstustoodangust oli Venemaa turule orienteeritud vähese sortimendiga massikaup või poolfabrikaadid. Seetõttu olid töösturite lootused suunatud Vene turule, kuni selle avanemiseni toodeti lattu. Siseturule oli sellist toodangut raske paigutada juba siseturu väikese mahu tõttu. Teisalt ei rahuldanud selline toodang siseturgu, samuti maailmaturgu. Vaid üksikud ettevõtted suutsid väikesed partiid oma toodangust välisurule müüa, saades vastu toorainet ja vajalikke seadmeid.

Tööstusosakond püüdis huvi äratada siseturu vastu. Tema initsiatiivil ja organiseerimisel kutsuti ellu rida põllutööriistu, seepi, liimi, tõrva ja tärpentiini valmistavaid ettevõtteid, mille toodangu järele oli siseturul suur nõudmine. Ka paberivabrikud orienteerusid ooteseisundist ümber kvaliteetse rotatsioonipaberi valmistamisele kodumaiste trükikodade tarvis.

Siseturu vajaduste rahuldamise organiseerimisel pörkas Kaubandus-Tööstusministeerium tsariaegsete suurettevõtete vastuseisule. Kõige ägedamad kokkupõrked tekkisid tekstiilivabrikutega, kes keeldusid toodangut siseturule müümast marga madala kursi tõttu. Nad nägid oma toodangu turustamiseks vaid välisurgu, eelkõige Venemaa oma, viidates sealsele laastatud majandusele ja tekstiilitoodete puudumisele ning Eesti ettevõtetele vajaliku tooraine olemasolule. Loodeti ka Inglise pankade abile ning nõuti valitsuselt kindlasihelist kaubandus- ja finantspoliitikat.

¹⁴ Vabariigi Valitsuse koosolekute protokollid, 1919, 8. apr., nr. 99, p. III.

¹⁵ Asutava Kogu protokollid, 1. istungjärk 1919, veerg 459—461.

Ministeeriumi esindajad jäid kindlalt oma nõudmiste juurde varustada kõigepealt siseturgu. Asi läks niikaugemale, et kehtestati normid toodangu hulga kohta, mille ettevõtted pidid jätma siseturu tarbeks.¹⁶

Tööstuses, samuti kõigis teistes majandusvaldkondades kerkinud probleemide lahendamiseks loodi 1919. aasta oktoobris Vabariigi Valitsuse juurde nõuandva organina Riigi Majandusnõukogu.

Majandusnõukogu oktoobri- ja novembrikuu koosolekud kulusid riigi põlevkivi- ja turbatööstuses kontsessioonide andmise põhimõtete formuleerimiseks ja aruteluks ning omavaheliseks võitluseks. Osa majandusnõukogu liikmeid oli kontsessioonide, s. t. erakapitalile vaba tee andmise vastu. Kuid nad jäid kaotajaks pooleks.

1919. aasta novembris asendus Otto Strandmani valitsus Jaan Tõnissoni valitsusega. Kaubandus-tööstusministri portfelli jäi endiselt Nikolai Kõstnerile. Valitsuse deklaratsioonis¹⁷ juhiti tähelepanu sellele, et hoolimata Eesti rahvamajanduse raskest olukorrast, kus sõjakahjud moodustasid üle 1,5 miljardi marga, püüab suur hulk inimesi endale tegelikku olukorda teadvustamata elada üle oma võimete endise jõukusaja harjumusel ja viisil.

Majanduses kuulutati välja range kokkuhoiurežiim. Ülearuste kulutuste vältimiseks nähti ette valitsusaparaadi lihtsustamine, riigiasutustes aga liigse ametnikeaparaadi koondamine.

Valitsus kuulutas vaba tee erakapitalile, lubades seda soodustada kehivate kitsenduste kõrvaldamisega tööstuses ja kaubanduses ning toetada soovi korral krediidi ja garantiide andmisega. Kodumaise tööstuse arendamise eesmärgil peeti vajalikuks välismaiste valmiskaupade sisseveo äärmist kitsendamist ja kontrolli tugevdamist välisvaluuta kasutamise üle.

Kütteprobleemi kiireks lahendamiseks peeti vajalikuks riigi põlevkivi-, turba- ja metsatööstus anda samuti vabaks eraalgatusele, tingimusel, et peetakse silmas riigi huve. Kontsessioone lubati ka väliskapitalile. Samas märgiti, et pearõhk tuleb asetada omaenese jõududele, sest ainult oma jõududega on võimalik rajada kindel alus majandusele ning välistada väliskapitali muutumist majanduse käskijaks ja väljakurnajaks.

Enne Esimest maailmasõda (1914. aastal) ulatus aktsiakapital Eesti tööstuses 98 miljoni rublani, sellest ligi $\frac{1}{3}$ oli väliskapital. Väliskapitalist üle poole moodustas Saksa kapital.¹⁸ Sõja-aastail vähenes väliskapitali osa Eesti tööstuses just Saksa kapitali poolest, sest Venemaale vaenulike riikide kodanikel oli keelatud omada aktsiaid Venemaa tööstusettevõtetes. Aastail 1918—1919 olid lääneriikide raha- ja ärimehed äraootaval seisukohal seoses ebastabiilse poliitilise olukorraga Eestis.

Detsembris töötas Riigi Majandusnõukogu välja majanduspoliitika põhiprintsiibid. Üldpõhimõtteks kuulutati vabakaubandus. Samas märgiti, et sõjaolukorrast lähtudes on kehtestatud kitsendused, mis on suunatud kokkuhoidlikkusele ja kuritarvituste vastu.

Otsustava tegurina rahvamajanduse taseme tõstmiseks märgiti töövilkakuse tõusu. Konkreetse abinõuna nähti siin üleminekut tükitööle.

Kaubanduse ja tööstuse arendamiseks anti täielik tegevusvabadus erakapitalile.¹⁹ Et senine riiklik krediitpoliitika, mille võimalused olid siiski piiratud, ei olnud andnud märkimisväärseid tulemusi endisaegse tööstuse jaluleseadmiseks, siis nüüdsest pandi kogu lootus erakapitali juurdetõm-

¹⁶ ERA, f. 73, n. 1, s. 1249, l. 302, 356, 357; s. 1262, l. 375, 376.

¹⁷ Asutava Kogu protokollid. 2. istungjärk 1919, veerg 2429—2439.

¹⁸ Торпан Н. Монополистический капитал в промышленности Эстонии (90-е годы XIX в. — 1917 г.) // Из истории капиталистических монополий в России. Таллинн, 1984, 29, 172.

¹⁹ ERA, f. 990, n. 1, s. 1, l. 27—32.

bamisele tööstusse. Sammugi ei taganatud kavast käima panna tööstus Eestis kogu selle sõjaeelses ulatuses.

1919. aasta lõpus töötas 200 registreeritud tööstusettevõttest ligi kolmveerand. Tõsi küll, mittetäieliku tööajaga ja väikeste koosseisudega. Kokku andsid nad tööd ligikaudu 13 000 tööliselise.²⁰ Endiselt jäi päevakorda kapitali-, kütuse- ja turuprobleemi lahendamine.

²⁰ ERA, f. 1831, n. 1, s. 4652, l. 3—15.

*Eesti Teaduste Akadeemia
Ajaloo Instituut*

Toimetusse saabunud
6. II 1990

Maie ПИХЛАМЯГИ

ПРОМЫШЛЕННАЯ ПОЛИТИКА ЭСТОНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ В 1918—1919 ГОДЫ

24 февраля 1918 г. была провозглашена независимость Эстонской Республики и образовано Временное правительство во главе с Константином Пятсом. Но строительство государственного аппарата и экономики началось только в ноябре 1918 г., после завершения немецкой оккупации. Предпосылки были неблагоприятными. Крупная промышленность, прежде работавшая на нужды российского рынка, потеряла свой оборотный капитал и прежних потребителей. Многие предприятия были эвакуированы, многие не работали или работали неполный рабочий день из-за нехватки топлива, рынка и капиталовложений. Численность промышленных рабочих сократилась с 40 тыс. в 1914 г. до 9 тыс. в ноябре 1918 г., т. е. более чем в 4 раза.

Самой острой проблемой как в экономике вообще, так и в промышленности была нехватка капитала. Так как экономическая база частных банков была слабой, а иностранный капитал занял выжидательные позиции, оставалось рассчитывать лишь на помощь государства. В феврале 1919 г. правительство открыло для промышленности кредиты на сумму 10 млн. марок в надежде поставить ее на ноги. Осенью 1919 г. обнаружилась неплатежеспособность предприятий. Краткосрочные ссуды превратились в долгосрочные.

Так как государственные ресурсы кредитования были ограничены, правительство сделало в ноябре 1919 г. ставку на привлечение в промышленность частного и иностранного капитала, на предприимчивость промышленников, на их связи в деле добывания топлива, кредитов, сбыта товаров.

Однако такой способ оживления промышленности не оправдал ожиданий, и правительство продолжало кредитование крупных предприятий через учрежденный в мае 1919 г. Эстонский банк.

Несмотря на всю тяжесть военного времени, в 1918—1919 гг. в Эстонии были созданы предпосылки для реконструкции и развития промышленности независимого государства.

*Институт истории
Академии наук Эстонии*

Поступила в редакцию
6/II 1990

Maie ПИХЛАМЯГИ

INDUSTRIAL POLICY IN THE FIRST YEARS OF THE ESTONIAN REPUBLIC (1918—1919)

On February 24, 1918 the independent Estonian Republic was proclaimed and Provisional Government headed by Konstantin Päts was formed. However, building up the Estonian state and economy could be started only in November 1918 when the Germans had withdrawn. General conditions were unfavourable. The large-scale industry that used to work for the Russian market had lost its working capital and was cut off from its natural customers. Most of the factories were idle because of the lack of raw materials and fuel, market and investments. Many enterprises had been evacuated; the number of workers was over four times smaller in November 1918 than it had been in 1914; 9000 workers had remained of the former 40 000.

The greatest problem facing industry and economy as a whole was lack of capital. As the private banks were economically weak and foreign capital did not rush to offer its help for the restoration of industry due to unstable political situation, the only possible solution could be found by the state support. In February 1919 the government opened a 10 million mark credit account for the support of industry. With a short-term seven-percent loan the industry was expected to stand on its feet. Industry was considered of much importance in the future to compensate the balance of foreign trade. Though the government had proclaimed free trade the cornerstone of its economic policy, restrictions had to be imposed considering the prevailing situation. In November 1918 the licensing system was established.

In the autumn of 1919, with the arrival of deadline for repayment of the first credits, the majority of enterprises were not solvent and asked for prolongations of terms. It turned out that a short-term credit became a long-term one, the demand for credit increased, and accumulation of capital was negligible.

Considering the situation, in November 1919 the government decided to develop industry by private capital including attractions of foreign capital. The latter was especially welcome in the oil-shale industry, as its rapid growth could put an end to the fuel crisis.

Manufacturers' readiness and ability, business practice and direct relations with foreign countries for raw materials supplies and credits as well as for marketing home-made goods were expected to invigorate industry.

In this field no remarkable results were achieved and the state remained the most important financier of industry through the Estonian Bank, which was founded in May 1919.

Regardless of the extremely difficult conditions during the War of Independence that had begun in November 1918, premises were created for restoring and developing industry.

*Estonian Academy of Sciences,
Institute of History*

Received
Feb. 6, 1990